

Hvad gør vi dog med alle de cykelryttere!

Vi kender det efterhånden alt for godt. Landevejscykling er blevet en national sport, og overalt vrimler det med både professionelle og knap så professionelle førstegangsyrttere i alt for stramt siddende pro tour kostumer. Cykelrytterne er på ingen måder elsket af de øvrige trafikanter, og der går efterhånden ikke en dag, uden at man kan læse om uheldige situationer, konflikter og uheld mellem cykelryttere og bilister i aviserne. I de fleste avisartikler rettes fokus på cykelrytternes dårlige adfærd og særligt den fremherskende "vi ejer vejen" mentalitet blandt rytterne. Er det mon et udtryk for at cykelryttere er et særligt aggressivt folkefærd, eller skyldes det blot at vores veje ikke er indrettet til at rumme denne hastigt voksende nationale folkesport?

Af Klimachef Morten Westergaard,
Middelfart Kommune

Pablo Celis, Celis Consult

I Middelfart elsker vi cyklister, og vi satte os for at nærstudere dette fænomen med henblik på at skabe bedre betingelser for de mange landevejsryttere i kommunen. Med den legendariske Torsdagsrute som case har Middelfart Kommune som de første i lan-

det gennemført en cykelstiinspektion af en landevejsrute for cyklister med henblik på at skabe fysiske forbedringer, der sammenlagt skaber bedre trafiksikkerhed og fremkommelighed for cyklister uden at gå på kompromis med forholdene for den øvrige trafik.

Samarbejde med cykelklubberne

Middelfart Kommune vedtog i 2013 en visionær Cykleplan med det klare formål at fremme cyklismen i kommunen. Og ikke bare cykling til og fra arbejde, men alle former for cykling.

Cykleplanen bygger på Kommunens overordnede vision "Sammen bygger vi broer til fremtiden". Det betyder, at der med cykleplanen er særligt fokus på samarbejde med offentlige myndigheder, borgere og foreninger samt private virksomheder om cykelrelaterede ting og emner, der kan fremme de fokusområder, der bærer visionen.

I forbindelse med udarbejdelse af kommunens Cykleplan har der været en dialog-

Figur 1. Inspektørerne i aktion.

fase, hvor cykelklubberne har været med til at definere cykelstiinspektionen. Inden cykelstiinspektionens gennemførelse var der endvidere dialog mellem kommune og cykelklubber.

Cykelklubberne har derudover ydet en enorm indsats for at skabe yderligere sikkerhed på ruten på egen hånd.

Figur 2. Torsdagsruten er ca. 45 km lang og forløber primært ad snoede landeveje gennem Middelfarts smukke landskab.

I sidste ende er det en god forretning for alle

Cyklisme er ved at blive en stor økonomi, der vokser betragteligt i disse år. Erhvervsnetværk med cyklisme vokser på samme måde, som cykelturisme stiger. Cyklisme bidrager til en betydelig sundhedsøkonomi og giver samtidig klimagevinster.

I Middelfart Kommune er der flere velfungerende cykelklubber, der skaber merværdi for kommunen i form af velbesøgte cykelløb, turisme, sundhed med mere. Det skal Middelfart Kommune støtte op om. Der er ingen tvivl – cyklisme bidrager positivt til samfundsøkonomien.

Cykelstiinspektion af Torsdagsruten

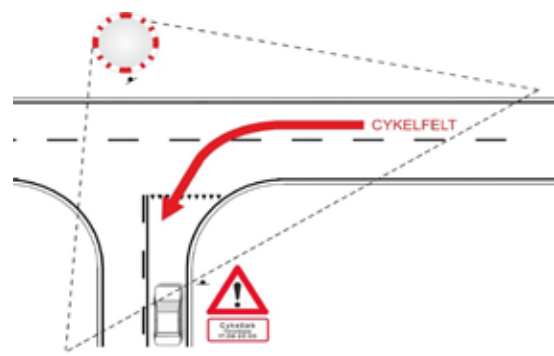
I Middelfart Kommunes Cykleplan indgår et projekt for udvikling, afprøvning og gennemførelse af cykelstiinspektion af cykelklubben "Baghjulets" faste torsdagsrute – sikker cykeltur.

Projektet handler om at udvikle, afprøve og gennemføre anbefalinger fra en cykelstiinspektion på den faste cykelrute i Middelfart "Torsdagsruten". På Torsdagsruten cykles der både på små og store veje, i byerne og på landet i cykelracetempo med de udfordringer, det kan skabe.

Cykelstiinspektionen er gennemført ud fra cykelrytternes præmisser, hvilket endnu ikke er udviklet som metode. De anvisninger til trafiksikkerheds- og fremkommelighedsforbedringer, der anvises fra inspektionen, skal udføres i praksis som demonstration af anvendt ny viden.

Hvad er en Cykelstiinspektion

Det generelle formål med en cykelstiinspektion er, at kortlægge fejl og mangler som grundlag for at gennemføre mindre tiltag og mere langsigtede forbedringer på vej- og stinettet. Metoden er beskrevet i Cyklistforbundets "Håndbog i Cykelstiinspektion" fra 2012.

Figur 4. Princip for opstilling af gadespejle i uregulerede kryds på Torsdagsruten samt placering af advarselstavle.

Formålet med at gennemføre en cykelstiinspektionen er:

- At påpege fejl og mangler som giver anledning til at gennemføre mindre tiltag langs eksisterende cykelstier og veje samt rette op på mangelfuld drift og vedligehold
- At give et samlet grundlag og faglig basis for planlægning af udbygning og vedligehold at cykelstinet
- At bidrage til forbedret kendskab blandt aktørerne i kommunen omkring cykeltrafikkens funktion i et trafiksystem og for cykeltrafikkens særlige problemer og krav
- At bidrage til en konstruktiv dialog mellem kommunens planlæggere på forskellige niveauer og mellem kommunen og brugerne
- At give et bedre grundlag for at gennemføre prioriteringer gennem større konsistens og sammenlignelighed i beslutningsgrundlaget.

Figur 3. Mange steder på Torsdagsruten skal cyklister svinge ind på sideveje med ringe eller ingen oversigt, hvilket udgør en potentiel risiko for alvorlige ulykker mellem de hurtigt kørende cyklister og køretøjer fra sidevejen. Problemet afhjælpes med opsætning af gadespejle og info om cykelløb torsdage i tidsrummet fra 17.00-20.00 i sommerperioden.

Figur 5. Opsætning af advarselstavler i alle kryds med information om Torsdagsløbet.

Figur 6. Nyt logo for ruten skal være med til at synliggøre og markedsføre ruten.

Ændringer som følge af gennemgangen kan – afhængigt af problemernes alvorlighed og de til rådighed værende ressourcer – prioriteres over tid. Konstaterede problemer kan således afhjælpes med det samme løbende over driften eller indgå i en prioritering af fremtidige anlægsarbejder.

Cykelstiinspektion af Torsdagsruten

Cykelstiinspektionen af Torsdagsruten blev foretaget på en solskinsfyldt sommerdag af den erfarne cykelrytter og Klimaplanchef Morten Westergaard sammen med rådgiver Pablo Celis. Begge var i dagens anledning iklædt pro tour kostume samt GPS og kamera til registrering af udfordringerne på ruten.

Figur 7. Visualisering af den nye ruteskiltning for Torsdagsruten.

Linjeføringen for Torsdagsruten fremgår af Figur 2.

Ved inspektionen blev der udover registreringen af en lang række oplagte uhenigtsmæssigheder for cykelrytterne (huller og afskalninger samt grus på vejene) også registreret og anvist forbedringer til nogle mere komplicerede problemstillinger, der ellers kan være vanskelige at håndtere, når veje og færdselsloven iøvrigt ikke er indrettet til at håndtere større grupper af hurtigtkørende cykelryttere på landevejene.

I det følgende er beskrevet et udpluk af disse registreringer.

Oversigt i kryds

Mange steder på Torsdagsruten er der særlige problemer knyttet til oversigtsforholdene i særligt uregulerede T-kryds. Her kommer cykelfeltet ofte i høj fart uden chance for at se, om der kommer køretøjer fra sidevejen. Omvendt kan køretøjer fra sidevejen heller ikke se, når cykelfeltet kommer. Begge situationer udgør en potentiel risiko for alvorlige ulykker mellem cyklister og køretøjer fra sidevejen.

De manglende oversigtsforhold kan både skyldes bygninger og andre faste genstande placeret tæt ved krydsende samt beplantning. Ved kryds med manglende oversigt grundet beplantning beskæres denne, således at der opnås en acceptabel oversigt i krydset.

Hvor oversigten ikke lader sig forbedre ved beskæring af beplantning, opstilles gadespejle som vist på figur 4. Gadespejlet muliggør, at både cyklister og bilister kan se hinanden ved kørsel frem mod krydset.

Figur 8. En RFID chip på cyklen sikrer prioritet for cykelrytterne i de signalregulerede kryds i tidsrummet fra kl. 17.00 til 20.00 torsdage.

Generelt afmærkes alle kryds i Torsdagsruten desuden med en advarselstavle (se figur 5), der orienterer om cykelløb i det aktuelle tidsrum for Torsdagsløbet. Tavlerne opsættes i cykelsæsonen og nedtages igen i vinterperioden. Forslag til udformning og placering i krydsende fremgår af figur 4.

Skiltning af ruten

Torsdagsruten er i dag ikke skiltet. Skiltning af ruten er vigtig for at lede cyklisterne den rette vej og desuden gøre andre trafikanter opmærksomme på rutens beliggenhed. Desuden kan skiltningen være med til at markedsføre ruten som en del af kommunens tilbud på motionsområdet. Ruten skiltes med et nyt logo som vist i figur 6.

Store dele af Torsdagsruten forløber langs den regionale cykelrute 30, og standerne genbruges til at supplere med Torsdagsrutens nye skiltning. En visualisering af skiltningsprincippet fremgår af figur 7.

Der anvendes grøn som baggrundsfarve for ikke at forveksle skiltningen af den regionale cykelrute med den lokale motionsrute. Den grønne farve sammen med de røde farver i logoet er med til at sikre skiltningen stor synlighed.

Den grønne pilvejviser anvendes ved alle sving, og logoet i sig selv anvendes til at opsætte langs ruten som bekræftelse til cyklisterne om, at man stadig befinder sig på ruten.

Signalregulerede kryds

Torsdagsruten gennemløber flere signalregulerede kryds, hvor man i feltet kan opleve at skulle standse længere eller kortere tid for rødt. For at give feltet maksimal fremkommelighed prioriteres cyklisterne i signalanlæggene om torsdagen i tidsrummet fra 17.00 til 20.00.

Figur 9. Ved krydsning af vejen er det umuligt at få cykelrytterne til at benytte støttehellen.

Figur 10. Ny overfladeafmærkning sikrer bedre synlighed af eksisterende krydsning på ruten og hjælper cykelrytterne med at krydse vejen.

Når systemet detekterer mere end 5 cyklister i signalet, aktiveres en grøn bølge på minimum 2 minutter for at sikre, at hele feltet kommer over for grønt i signalet.

Detekteringen placeres i god afstand fra krydset, således at signalet ved rødt kan nå at skifte til grønt, når feltet ankommer til signalet.

antal gennemførte løb med mere på hjemmesiden.

Ud over konkurrenceelementet indbyrdes mellem rytterne kan systemet bruges til at gennemføre diverse kommunale motiverende konkurrencer med præmiering – eksempelvis kåring af Årets Cykelrytter (den rytter der har kørt Torsdagsruten flest gange i løbet af sæsonen).

Dangrip er en trafikikkerhedsfremmende, farvet belægning, der giver en høj synlighed og god friktion – ikke mindst i regnvej.

Og hvad nu?

Ved cykelstiinspektionen er der samlet blevet registreret forbedringer for knap 2,3 mio. kroner omfattende både generelle ”Fremkommelighedstiltag” og generelle belægnings- og slidlagsarbejder. En samlet oversigt over tiltag fra inspektionen fremgår af figur 12.

Beløbet til forbedringer i Cykelstiinspektion overstiger, hvad Middelfart Kommune årligt afsætter til forbedring af drift og vedligehold for cyklister, og tanken er nu at indstille planen til Byrådet med henblik på at finde den nødvendige finansiering til udbedring af problemerne.

Der skal lyde en stor tak til klubberne ”Baghjulet” og ”Middelfart Cykelklub” for det konstruktive samarbejde i forbindelse med gennemførelsen og kommentering af resultaterne og anbefalingerne fra cykelstiinspektionen.

Figur 11. Glatte brønddæksler i sving udgør en særlig fare for cykelryttere.

Signalprioriteringen etableres ved montering af chips på cykler samt opsætning af modtagerbokse ved signalanlæggene med systemet ”CykelScore”.

Automatisk tidstagning

Det etableres automatisk tidstagning på cykelrytterne i feltet via systemet ”CykelScore”.

Systemet fungerer ved, at hver enkelt rytter får udleveret en personlig chip, som monteres på cyklen. Via opsatte modtagere langs med ruten kan de enkelte rytteres tider registreres og lagres på en hjemmeside.

På den måde kan alle ryttere løbende følge med i, hvem der har de bedste tider,

Krydsning af veje

Ved Strandvejen ledes cyklisterne fra enkeltrettede cykelbaner over til en dobbeltrettet cykelsti via en støttehelle på vejen.

Cykelrytterne på Torsdagsruten benytter ikke støttehellen, da den betyder, at krydsningen skal foretages som to skarpe 45 graders sving. Derfor ”skærer” cyklisterne over vejen, som vist på figur 9.

For at tydeliggøre cyklisternes krydsning af vejen suppleres støttehellen med ny overfladebelægning i afvigende farve, som vist på figur 10.

Afmærkningen er med til at fardæmpe trafikken på strækningen og understøtte krydsningen for fodgængere og har således også værdi som et generelt trafiksaneringsprojekt for andre end cykelryttere.

Brønddæksler

En del steder på Torsdagsruten er der i sving brønddæksler på kørebanen. Disse kan blive glatte i vådt føre og udgør en generel uheldsrisiko for cyklisterne.

Alle brønddæksler i sving langs ruten beklædes med sort DanGrip belægning fra firmaet GuideLines.

Figur 12. Samlet oversigt over problemer udpeget i cykelstiinspektionen.